

langt bedre til at understrege Larsens hovedpointe, angrebet på dualismen. Skellet imellem hjernen og omverdenen opløses ved at påvise, at hjernen ikke fungerer isoleret, men konstant er i samspil med omgivelserne. Neuronerne kan ikke forstås alene, men skal tænkes sammen med omverdenen, kroppen, sanseindtryk og social erfaring. Når vi insisterer på at forstå hjernen isoleret, begrænser vi samtidig mulighederne for at forstå den. Tænkning fremstår på denne måde som et langt mere komplekst fænomen end den forestilling om en datamaskine med processor og harddisk, der ligger så snublende nær i vore dage. Larsen trækker dog grænsen ved Douglas Hofstadters påstand at vores 'jeg' lever uden for os selv, og fortsætter med at eksistere efter vores død igennem den måde, vi påvirker hinanden.

Sådanne overvejelser er der dog også plads til, og der bruges ligeledes tid på en lidt vaklende diskussion af, hvordan vi eksisterer ud over vores hjerne, ved at tankerne selv transcenderer tid og sted. At vi kan tænke os andre steder hen og tænke frem og tilbage i tiden, virker ikke som et afgørende argument for, at tænkningen ikke foregår et bestemt sted og på et bestemt tidspunkt. Det særligt problematiske ved denne form for argumentation er, at man taler fuldstændigt forbi naturvidenskaben, som ellers skulle være samtalepartneren. Bedre virker det når Larsen refererer en intern kritik af neurovidenskaben,

hvor en forsker hævder, at postulatet om at alverdens tankeprocesser kan knyttes til bestemte lokaliteter i hjernen er grundlæggende forfejlet. Atter fremstår hjernen som et mere komplekst instrument end forskerne kan håndtere, og forsøget på at skematiskere og forenkle virker som et desperat forsøg på at reducere det uforståeligt komplekse til noget vi kan magte. Ironisk nok er det vores hjernes manglende evne til at forstå sin egen kompleksitet, der er på spil.

Stof til eftertanke er der nok af, men endelig afklaring gives ikke og er heller ikke tilsigtet. For som Larsen siger, er charmen ved det problematiske, at det er uløseligt. Derfor også irritationen over neurovidenskabens selvfele postulat om at kunne bringe os løsninger – det ville være så uendeligt kedeligt, hvis det lykkedes.

Toke Røjgaard Nielsen

Og så en ristet hot dog med det hele

Peder Skyum-Nielsen: Arveguldet – Danskerne værdier, Syddansk Universitetsforlag 2006, 480 sider, 348 kr.

Peder Skyum Nielsen har i bogen "Arveguldet – danskerne værdier" forsøgt at udestillere, hvad han mener er det inderste og ypperste danske, hvilket er det, som betegnelsen arveguldet dækker over. Der er lagt

et kolossalt indsamlingsarbejde i projektet, der fokuserer på mottoer, slogans, salmevers, fyndord etc. Især står mottoer over indgange til skoler, højskoler osv. stærkt. Men også salmevers og vers fra Højskolesangbogen er rigt repræsenteret.

Efter en kort gennemgang af værdier gennem tiden, startende i middelalderen og sluttende i dag, følger en art systematik i de følgende kapitler, hvor man bevæger sig fra det mest materielle til det mindst materielle. Kapitlerne har fantasifulde betegnelser: Byggegrunden, Lysthuset, Hjerterummet, Tankegangen, Sjælesalen, og Åndernes hal. Inden et omfattende personregister samt et tekst- og så endelig et værdiregister, er der en art opsamling, ”Mottoernes mosaik”, hvor der vendes tilbage til spørgsmålet om det inderste og det ypperste danske.

Et kolossalt arbejde med langt over tusinde tekststeder, mottoer og slogans. Men får vi så svaret på det inderste og yppigste danske? Måske, men kun måske. Dels er udgangspunktet i mottoer, slogans etc. vel ikke tyndt, men dog næppe repræsentativt, og dels er hovedparten af de mere eller mindre patetiske skoleslogans næppe specielt danske, men om man vil generelt europæiske – hvilket deres ikke sjældne latinske udtryksform aflægger vidnesbyrd om. Grundtvig er selvfølgelig rigt til stede. Det samme er en mængde skoleinspektørers poetiske resultater.

Bogen er på 480 sider. Man skal ikke langt ind i den før man mister koncentrationen og synes det hele kører i ring. Systematikken i de 6 overordnede kapitler er ikke skarp, afgrænsningen flydende og så er der en hoben gentagelser. Skyum-Nielsen træder – måske af ydmyghed – hele tiden tilbage og småkommenterer de udvalgte tekster. Meget af det, både tekstsudvalget og kommentaren er præget af en art mild højskolepræget bedreven og frelstthed. Når det f.eks. (s. 293) ved indgangen til afsnittet om ”Sjælesalen” hedder: ”Med ”Sjælesalen” og Åndernes hal” befinder vi os – enkeltvis som i fællesskab – højt *over* flertalsdanskernes materielle og lystmæssige fikseringer”, så kan nogen selvfølgelig opfatte det som en appetitvækker. Dem hører jeg ikke til. Efter at have læst bogen får man lyst til to ting, for det første en ristet hot dog med det hele (en af danskernes værdier) og helt almindelige kedsommelige sociologisk-empiriske analyser af danskernes værdier.

Hans Jørgen Schanz